



Talouspolitiikkaa poikkeusoloissa

239. Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi 15.3.2022, Helsinki

Tuomas Välimäki
Suomen Pankki

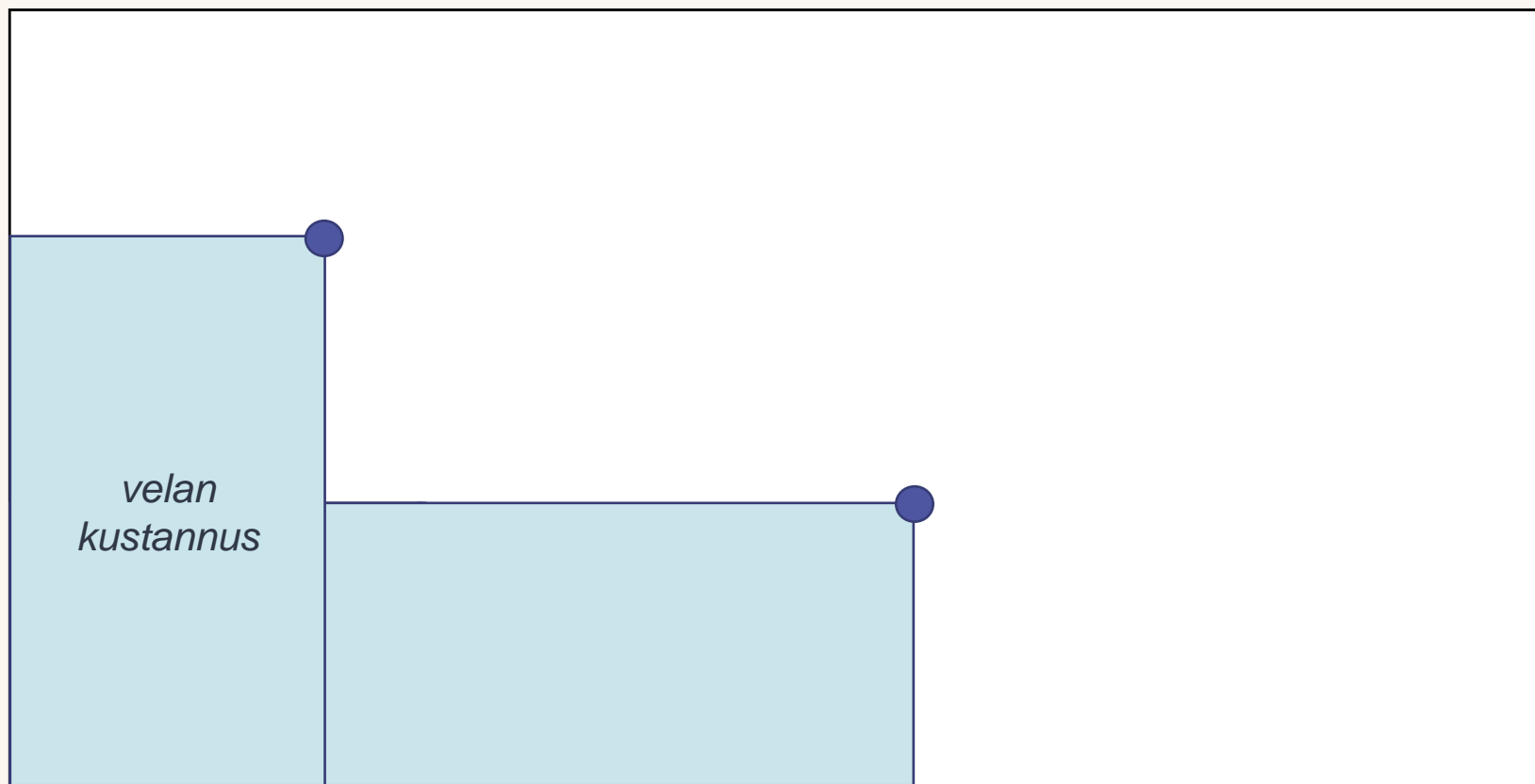
Esityksen sisältö

- Varautuminen ennen poikkeusoloja
- Rahapolitiikkaa kriiseissä
- Varautuminen rahoitusmarkkinoilla ja maksamisessa

***Talouspolitiikan liikkumavara:
varautuminen tapahtuu ennen poikkeusoloja***

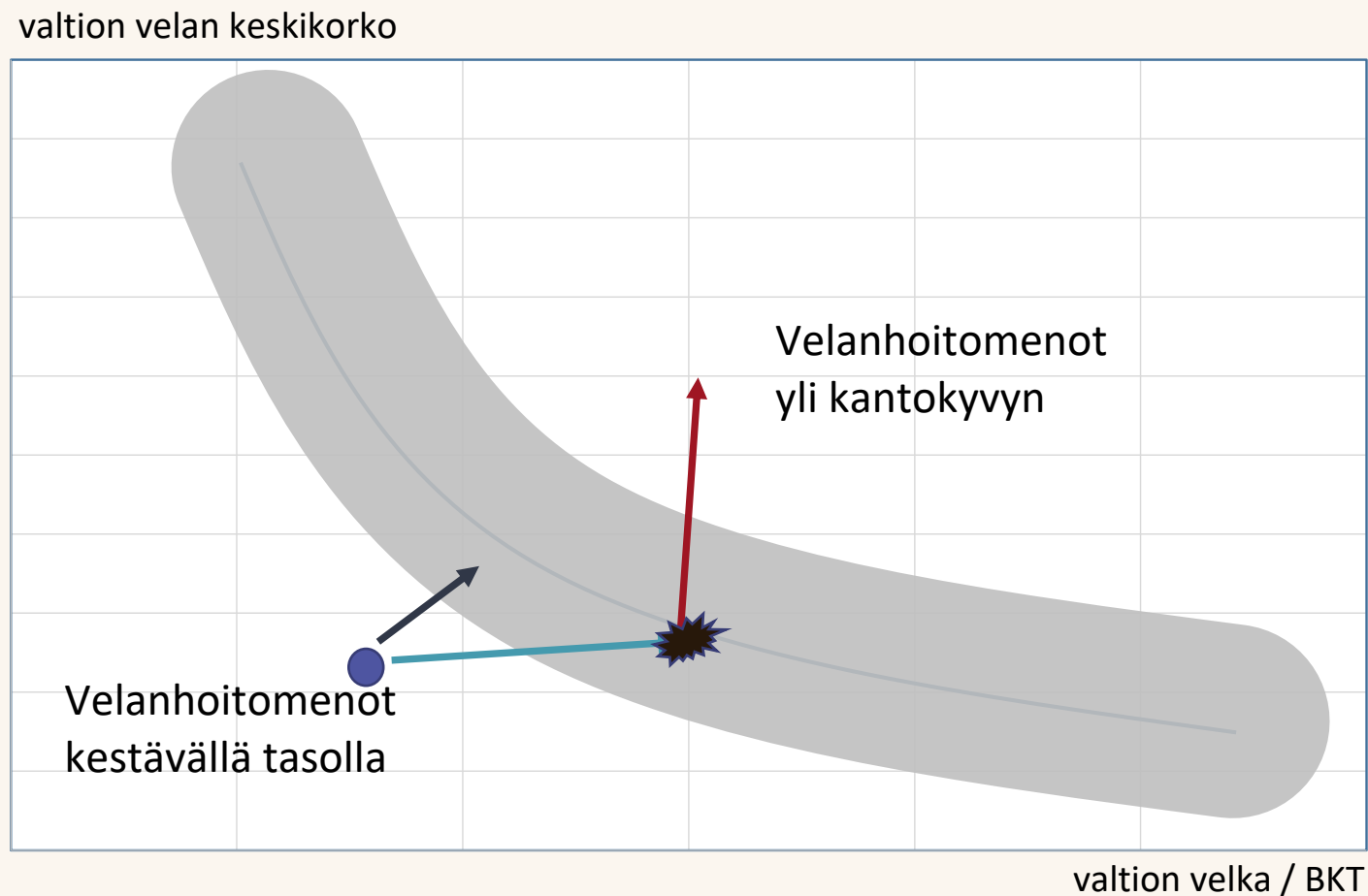
Julkisen talouden velanhoitokyky

velan hinta



velan määrä

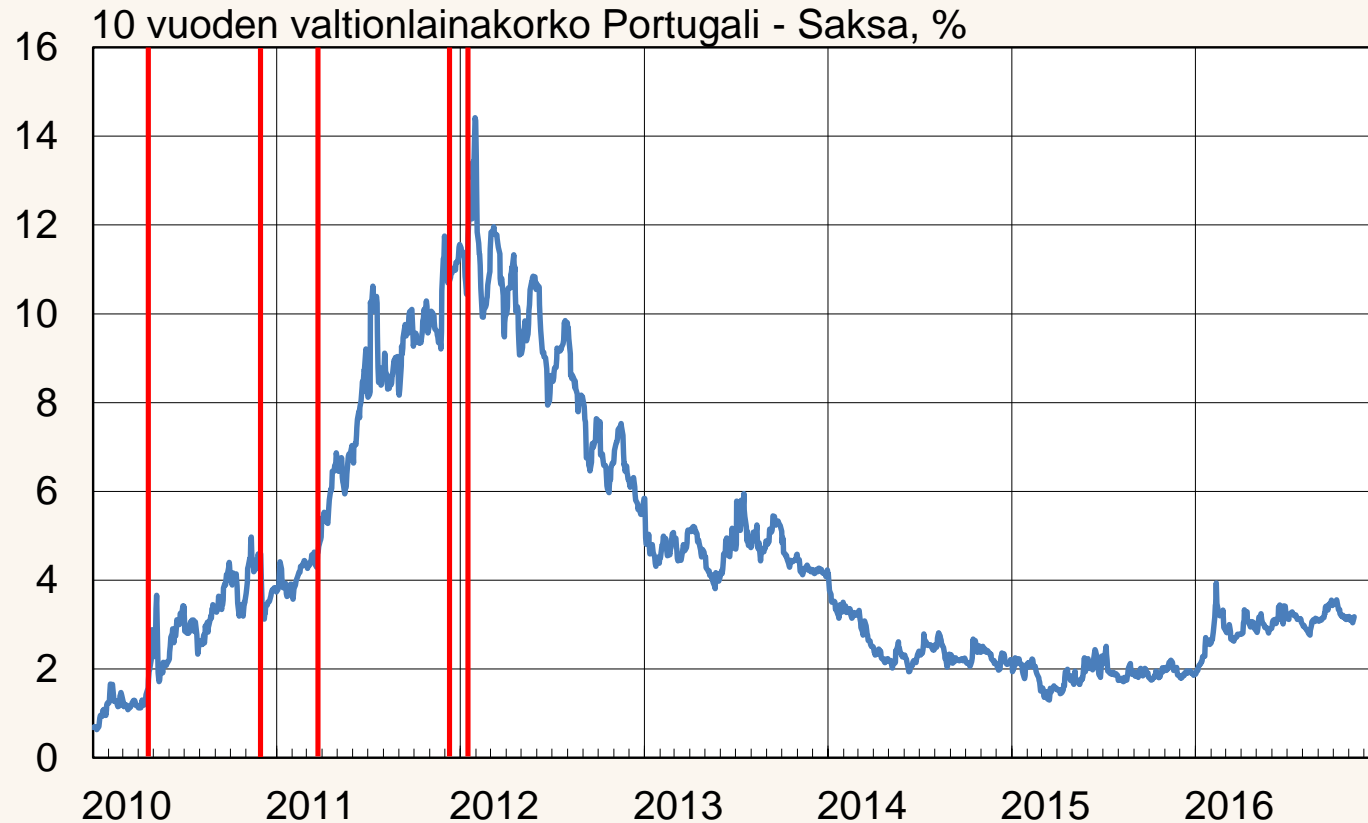
Julkisen talouden velanhoitokyky



Case Portugali ennen finanssikriisiä

- Valtionlainojen luottoluokitus oli AA
- Pankit olivat hyvin pääomitettuja
- Pankit rahoittivat itsensä kv. markkinoilta
- Yritykset ja kotitaloudet saivat lainaa kapeilla marginaaleilla

Portugalin valtion maksama riskilisä ja luottoluokituksen lasku

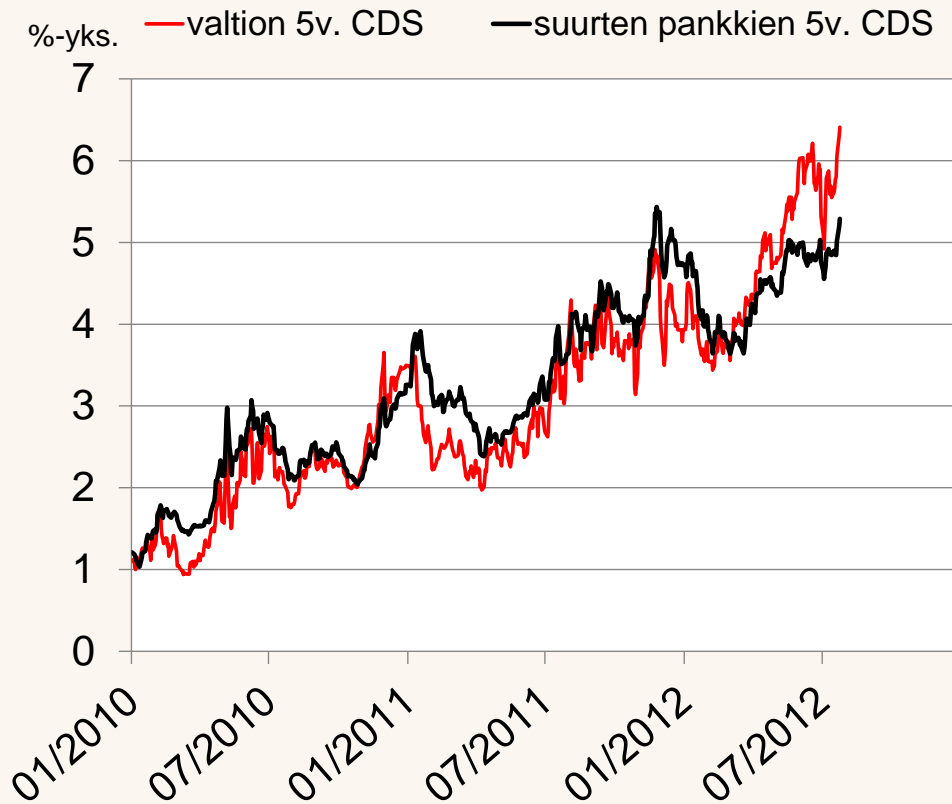


Lähteet: Macrobond ja Bloomberg.

Punainen (vihreä) pystyviiva merkitsee S&P:n pitkäaikaisen valtionvelan luottoluokituksen tai sen näkymien heikentymistä (paranemista).

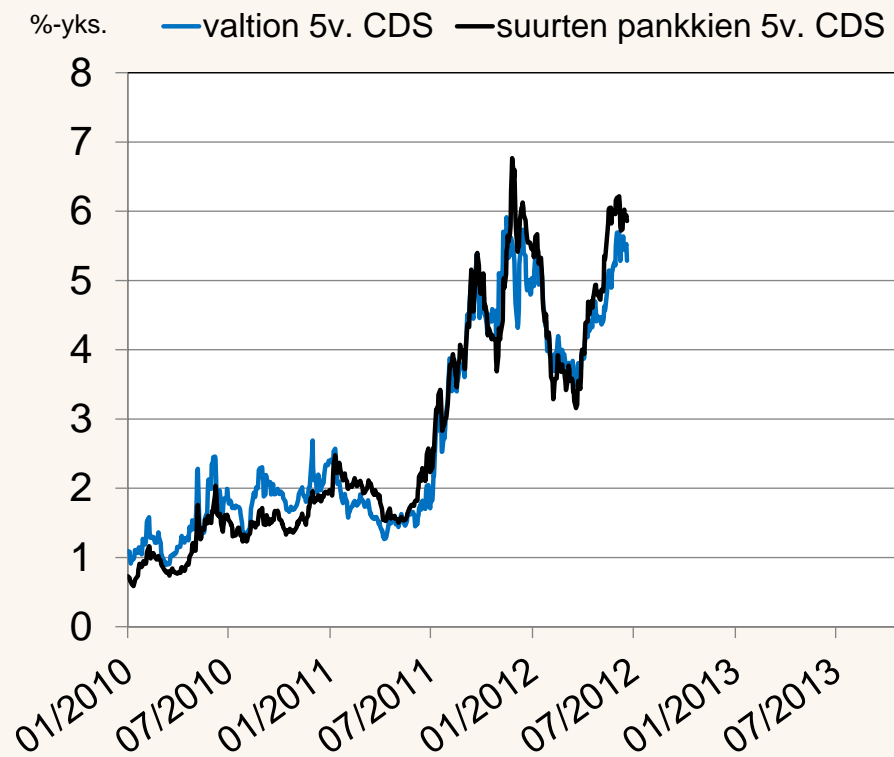
Valtioriski ja pankkiriski kulkevat käsi kädessä

Espanja



Lähde: Bloomberg ja Suomen Pankin laskelmat

Italia

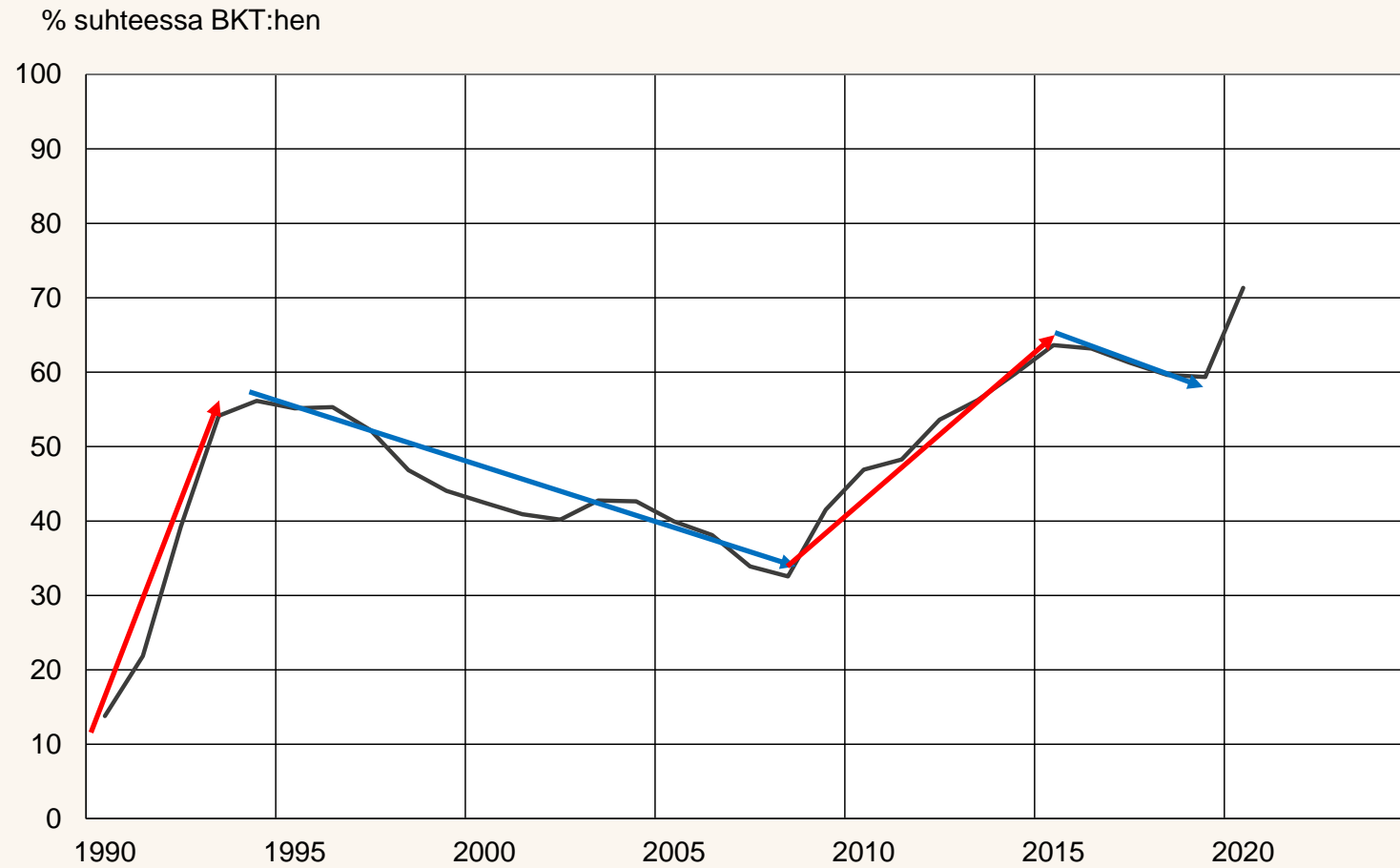


CDS:n hinta kuvaa joukkolainaan liittyvältä maksukyvyttömyydeltä suojautumisen kustannusta

Case Suomi

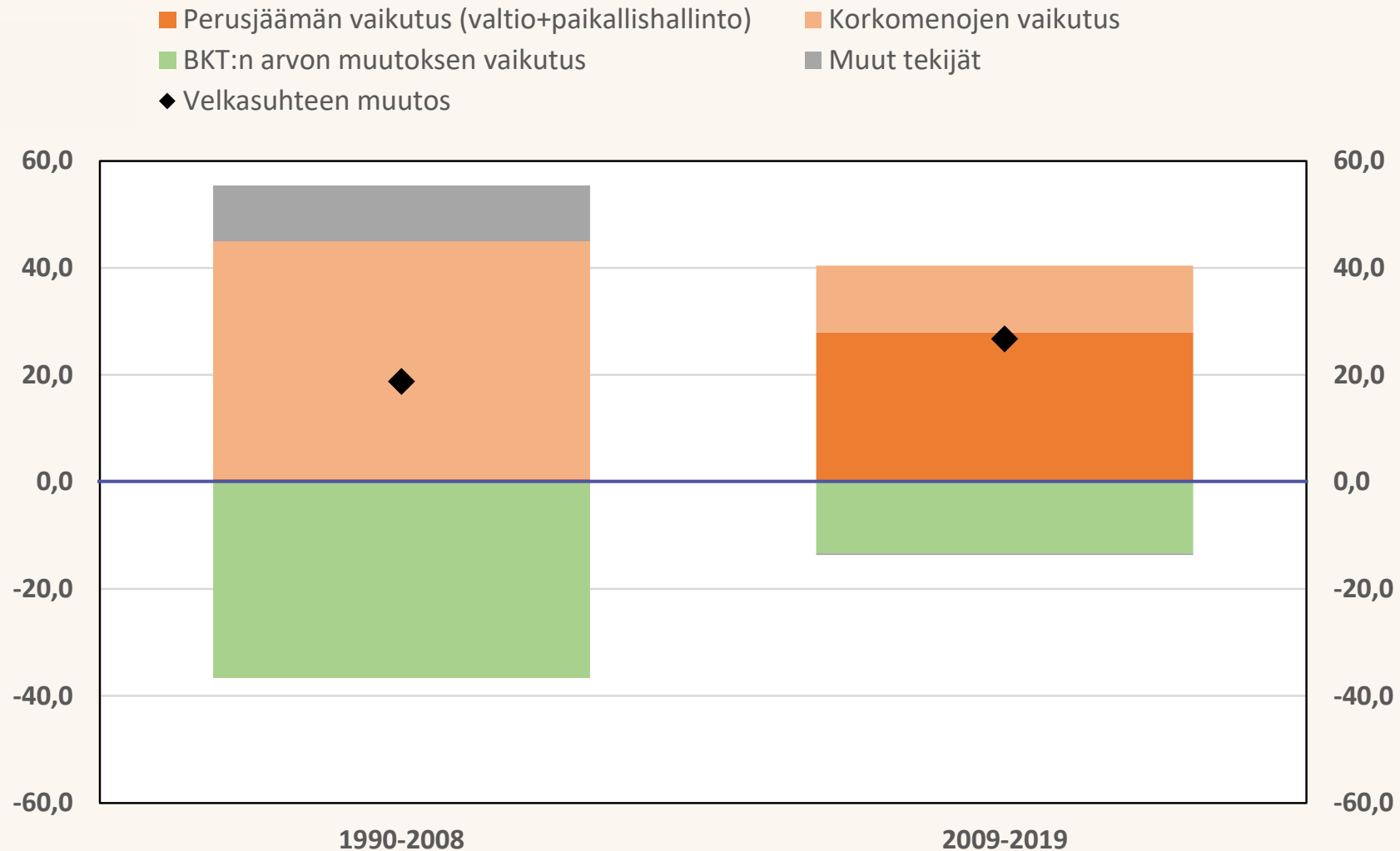
- Valtionlainojen luottoluokitus korkea
- Pankit hyvin pääomitettuja
- Pankit rahoittavat itseään laajasti kv. markkinoilta
- Yritykset ja kotitaloudet saavat lainaa kapeilla marginaaleilla

Velkasuhteen kehitys 1990 alkaen



Lähde: Tilastokeskus, Suomen Pankki (ennuste 2020).

Tekijät velkasuhteen kehityksen taustalla

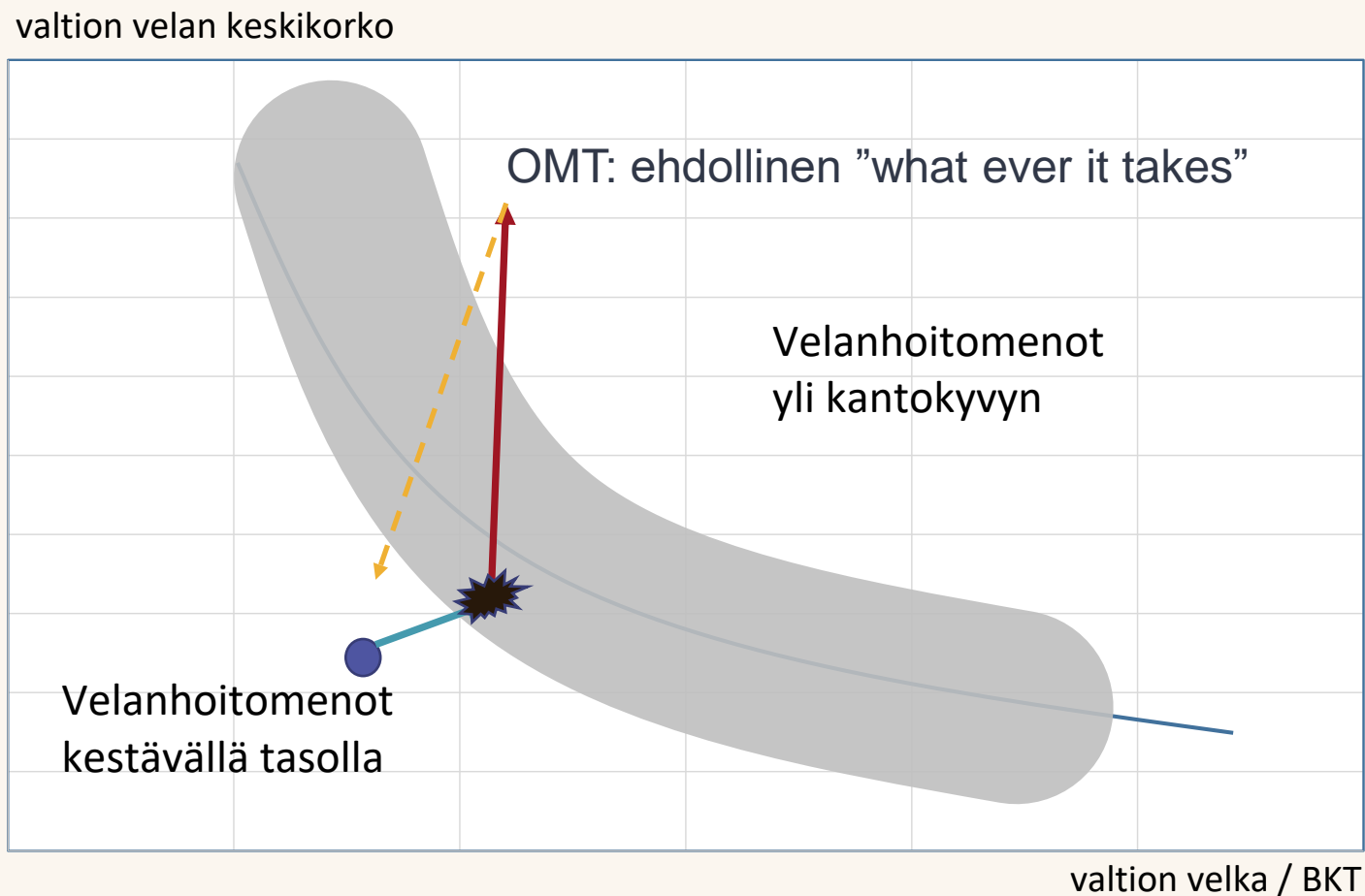


Rahapolitiikkaa kriiseissä

Kaksi kriisiä

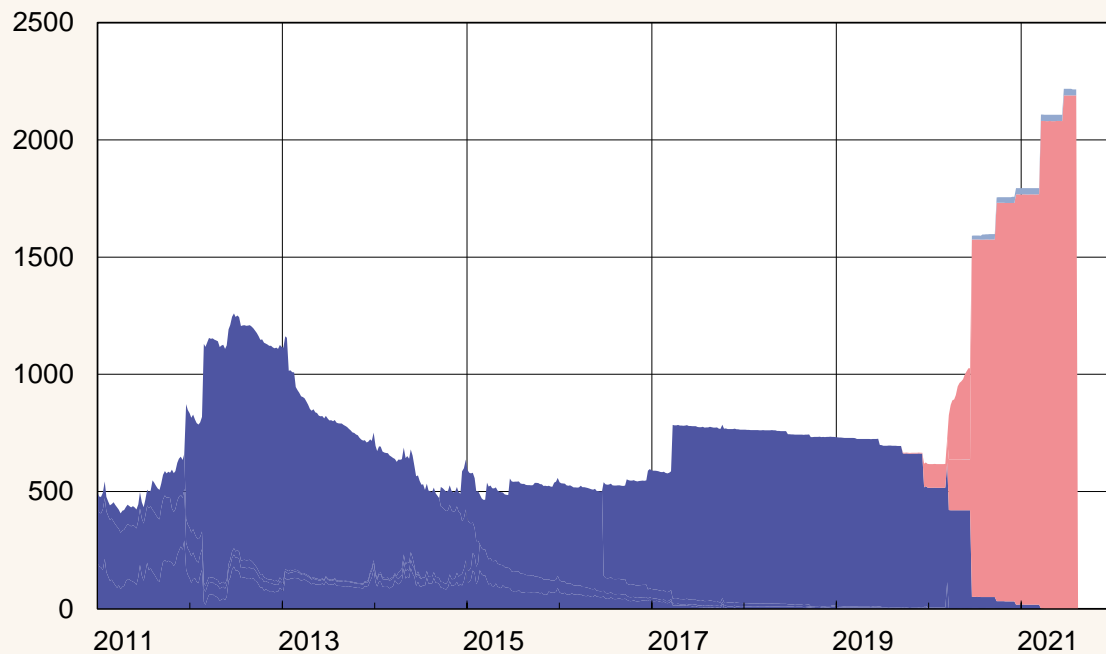
- Maakohtainen likviditeettikriisi
- Laaja-alainen ”musta joutsen” (esim. pandemia)

Maakohtainen ”markkinahäiriö”



Rahapolitiikan toimet pandemiassa

EKP:n luotto-operaatiot, mrd. euroa

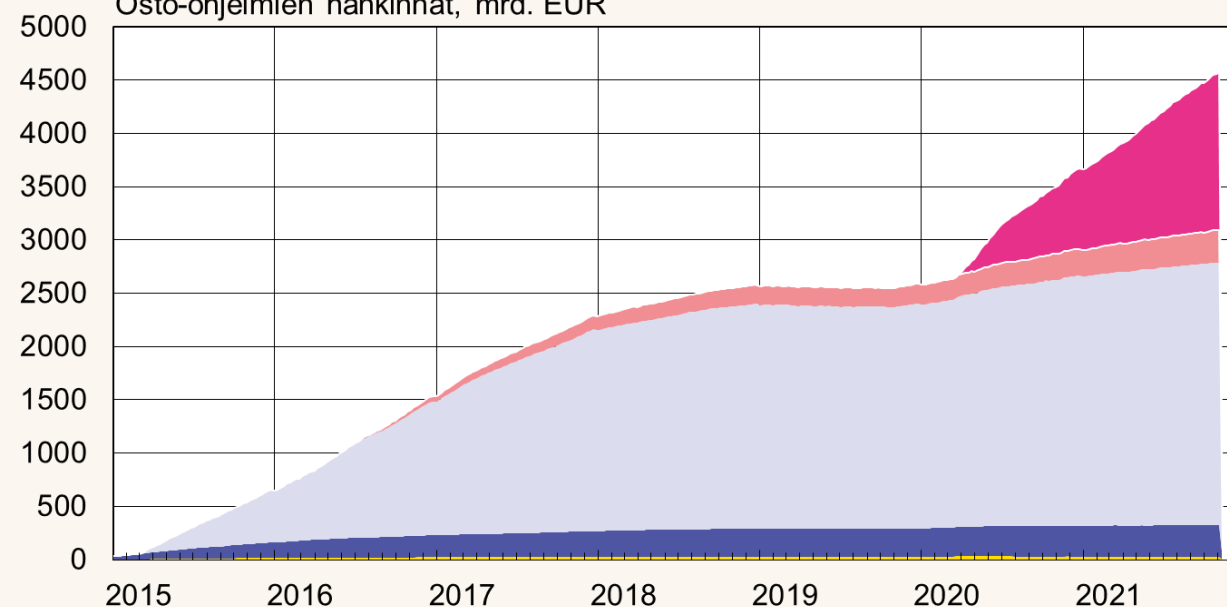


Lähteet: EKP, Suomen Pankki.

@TLTROIII

- APP {
- Pandemia-hätäostot, PEPP
 - Yrityssektorin arvopaperit, CSPP
 - Julkisen sektorin arvopaperit, PSPP
 - Katetut joukkolainat, CBPP
 - Omaisuusvakuudelliset arvopaperit, ABSPP

Osto-ohjelmien hankinnat, mrd. EUR



Lähde: EKP.

32422@EKP_ostoohjelman

Suomen Pankki:
varautuminen ennen poikkeusoloja

Suomen Pankin tase ~ 200 mrd. euroa; rahapoliittisten saatavien osuus >90% ja rahoitusvarallisuus ~10 mrd. euroa

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus	31.12.2021 Milj. euroa	31.12.2020 Milj. euroa
Kulta	2 537	2 434
Valuuttavaranto	6 719	6 261
SDR	690	574
USD-määräiset korkosijoitukset	4 256	4 200
GBP-määräiset korkosijoitukset	777	732
JPY-määräiset korkosijoitukset	732	754
Korkorahastot	264	0
EUR-määräiset korkosijoitukset	0	61
Osakerahastot	1 513	1 135
Kiinteistörahastot	176	119
Yhteensä	10 946	10 010

Lähde: Suomen Pankki.

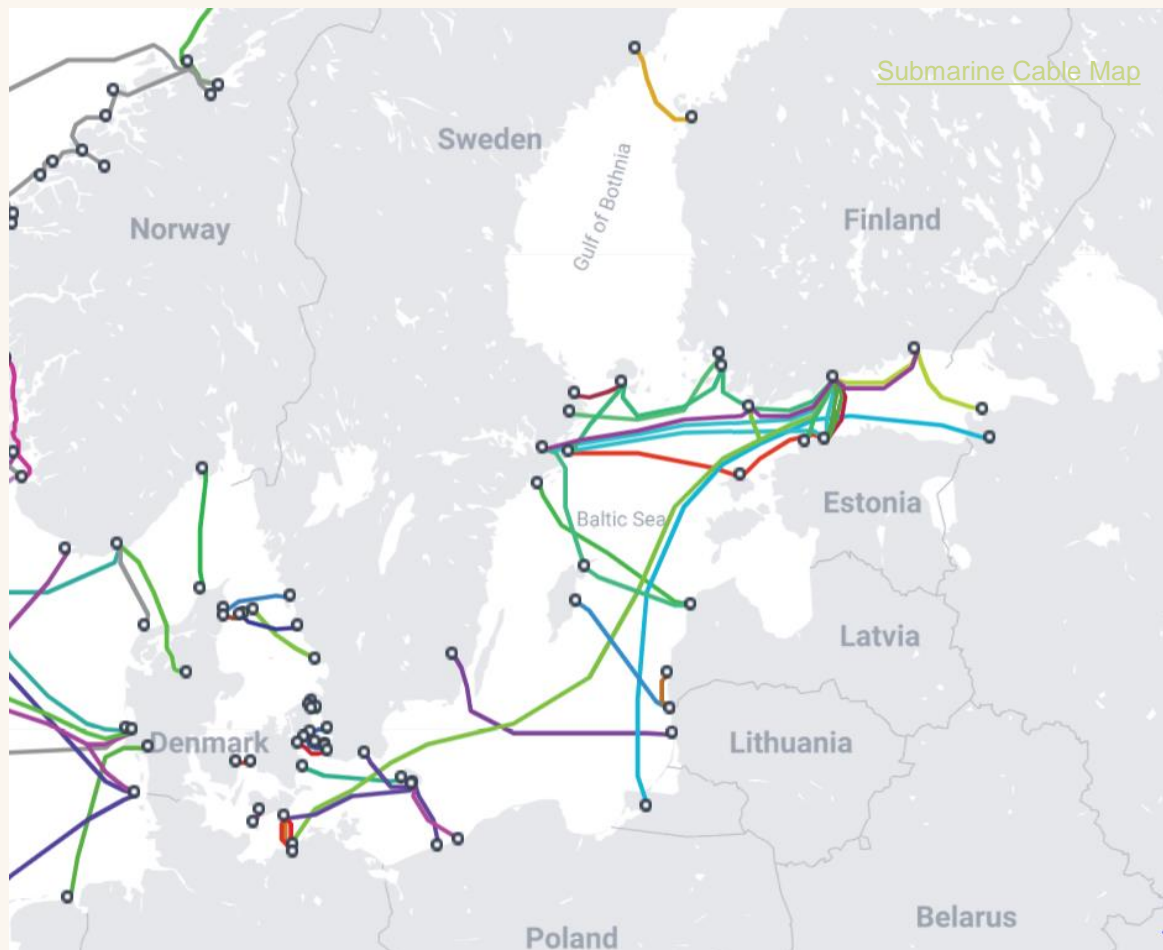
Varautuminen maksamisessa ja rahoitusmarkkinoilla

Suomen finanssisektoriin kohdistuvat kyberuhat

- Venäjän kyberoperaatiot kohdistuneet ensisijassa Ukrainaan
- Strategisiin kohteisiin ja yrityksiin kohdistuu erittäin todennäköisesti kybertiedustelua
- Kriisin syvetessä kohteiksi tulevat todennäköisesti kriittinen infrastruktuuri (ml. hallinto ja finanssisektori)
 - Palvelunestohyökkäykset
 - Tuhoavat haittaohjelmat
- Väärän tiedon levittäminen ja haktivisimi lisääntyvät
- Finanssisektorin varautumisharjoituksen (FATO) johtopäätös oli, että toimiala ei ole riittävästi varautunut pitkäkestoisiin häiriöihin tai systeemiin häiriöihin.
- Pankkisektori erittäin keskittynyt – yhdenkin toimijan palveluiden kaatumisella laaja vaikutus
- Kansainväliset toimijat vetäytyvät vaikeilta markkinoilta
- Todennäköisempää kuin palveluiden täydellinen estyminen ovat jatkuvat häiriöt ja niiden aiheuttama epävarmuus ja työkuorma

Lähteet: Nordic Financial CERT (NFCERT) ja Kyberturvakeskus sekä keskuspankin omat arviot

Merikaapelit ovat kansainvälisen tietoliikenteen perusta



28.2.2022

12

Vähittäismaksamisen ja rahoituksen jatkuvuuden turvaaminen on välttämätöntä

- Maksamisen kannalta merkittävät tietovarannot ja järjestelmät sijaitsevat Suomen ulkopuolella.
- Ongelmatilanteissa näiden järjestelmien jatkuvuusjärjestelyjen toimivuus on kriittistä.
- Järjestelmille ei ole korvaavia vaihtoehtoisia varajärjestelmiä tai -järjestelyjä kotimaassa tai muuallakaan.
- Vallitseva tilanne ”ei täydellinen” huoltovarmuuden näkökulmasta.

Poikkeusoloista ja valmiuslaista

- Arvopapereiden, maksuvälineiden ja saamistodistusten kauppaa voidaan rajoittaa, niille voidaan myös asettaa kotiuttamisvelvoite tai velvoite siirtää Suomen Pankille.
- Suomessa asuva henkilöä tai oikeushenkilöä voidaan kieltää ostamasta tai myymästä varallisuuttaan muuten kuin Suomen Pankin luvalla.
- Suomen Pankki voi valtuudet saatuaan kontrolloida Suomessa toimivia pankkeja ja infrastruktuureja.

Valmiuslaista 2

- Valmiuslailla pyritään turvaamaan valtion maksukyky ja Suomessa sijaitsevan varallisuuden säilyminen Suomessa sekä rahoitussektorin toimintakyky.
- Tärkeää erottaa yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittävien tehtävien hoito (esim. kansallinen maksuliike) ja valtion maksukyvyn turvaaminen.



Kiitos!

suomenpankki.fi
e-mail: tuomas.valimaki@bof.fi
Twitter: @TuomasValimaki

Mikä on SWIFT ja mihin sitä käytetään?

- SWIFT on maailmanlaajuinen tietoverkko.
- Erityishuomio turvallisissa tietoliikenneyhteyksissä.
- Osapuolet yksilöidään BIC-koodeilla.
- Käytetään erilaisten rahoitustapahtumien standardisoituun käsittelyyn verkon osapuolten välillä.
- Useat maksujärjestelmät käyttävät SWIFT-verkkoa tiedon välitykseen.
- Kirjeenvaihtajapankkisuhteissa tieto välitetään tavallisesti SWIFT-verkkoa pitkin.
- Raha eli pankkien väliset katteet eivät kulje SWIFT:ssä vaan katteet siirretään pankkien keskuspankkitilien välillä tai kirjeenvaihtajapankkijärjestelmässä liikepankkien keskinäisten tilien välillä.
- SWIFT:lle ei ole olemassa korvaavaa maailmanlaajuista järjestelmää.
- SWIFT on pankkien omistama osuuskunta ja se toimii Belgian lain alla.